

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej situácii v Zápačoslovenskom kraji a v hlavnom meste Slovenska Bratislave za obdobie od 1.2.1971 do 15.2.1971.

Poznatky získané k diplomatom a vizovým cudzincom :

Dňa 4.2.1971 pricestoval do Bratislavy asistent kultúrneho a tlačového ataše na AVV v Prahe Donald W. HAUGER, nar. [REDAKOVANÉ] a ubytoval sa v hoteli Devín. Počas svojho pobytu v Bratislave navštívil Ministerstvo školstva SSR, kde uskutočnil jednanie vo veci amerického profesora Davida KURYKA, t.č. pôsobiaceho na katedre anglistiky FF UK v Bratislave. V hoteli Devín vyhľadal amerického štát.príslušníka Róberta BJÜRGA, nar. [REDAKOVANÉ], riaditeľa Medzinárodných festivalov študentských a mládežníckych zborov LINCOLNCONCERT v New Yorku, ktorý podľa zistenia pricestoval do Bratislavy súkromne, s cieľom stretnúť sa s Milanom SEMÍKOM, nar. [REDAKOVANÉ], zamestnaný ako redaktor v Čs. rozhlasu v Bratislave, bytom [REDAKOVANÉ]. HAUGER BJÜRGOVI oznámil, že na príkaz svojho nadriadeného Andriewa Tadeusza FALKIEWICZA, kultúrneho ataše na AVV v Prahe, má s ním rozobrať niektoré záležitosti. V priebehu uvedeného dňa niekoľkokrát aj spolu jednali, avšak obsah ich rozhovoru nie je známy.

Dňa 11.2.1971 uskutočnili osobným motorovým vozidlom ŠPZ DD -22-40 spoločnú návštevu v Západoslovenskom kraji vojenský pridelenec na AVV v Prahe Hugh MILLER a vojenský pridelenec na BVV v Prahe Ruffi Martin SPEARKES. Cez Bratislavu len prešli a potom pokračovali po trase : Zohor, Vysoká pri Morave, Lozorno, Jablňonové, Pernek, Kuchyňa - okolo vojenských objektov, Malacky, Veľké Leváre, Závod, Moravský Ján, odtiaľ späť do Malaciek a Stúdienky. U hájovne, kde sa nachádza tabuľa VOJENSKÝ PRIESTOR - VSTUP ZAKÁZANÝ, sa zastavili a vrátili späť do Malaciek. Odtiaľ potom cez Rohožník, Seložnicu, Plavecký Mikuláš, Senicu a Hoďonín odišli smerom na Brno.

Poznatky k emigračným centrá a skupinám v zahraničí :

Bolo zistené, že slovenskí emigranti žijúci v Anglii v Londýne založili organizáciu pod názvom Slovenský dom v Londýne. Táto organizácia vraj nie je politická a jej náplň je sociálne kultúrna. Má slúžiť ako kultúrne a spoločenské stredisko pre Slovákov žijúcich na celom území Anglie.

Poznatky získané k politickej a ideologickej oblasti :

Niektorí občania z obce Dojč, okres Senica a to Štefan GAJAR, Eduard PIŠŤANEK a ďalší v súvislosti s poučením z krízového vývoja strany a spoločnosti diskutovali najmä o situácii na školách, o ktorých sa PIŠŤANEK vyjadril, že ako sa môže očakávať, aby naša mládež bola vychovávaná v duchu marxizmu-leninizmu, keď na školách je veľa učiteľov takých, ktorí s marxizmom nemajú nič spoločného, nie sú v tomto presvedčení a nemajú záujem ani podľa tohoto učenia žiť. Ako príklad uviedol, že v Dojči

na ZŠ je 28 učiteľov, z ktorých len 1 je v KSČ a ani ten nevyvíja žiadnu politickú činnosť.

PIŠŤEK ďalej uviedol, že aj preverení komunisti sa plne nestotožňujú so súčasnou politickou situáciou u nás a že z viacerých dŕ počul nesprávne názory komunistov k referátu prvého tajomníka ÚV KSČ, ktorý predniesol na zasadnutí ÚV NF v Prahe, kde hovoril o náboženskej slobode. Počla PIŠŤANKA, niektorí komunisti si to vysvetľujú tak, že náboženská sloboda platí i pre komunistov, t.j. že i komunisti môžu nábožensky žiť a zúčastňovať sa náboženských obrádov.

Dňa 4.2.1971 asi o 22.00 hod. došlo v obci Omšenie, okres Trenčín k zhluknutiu asi 40-50 veriacich pri miestnej fari z týchto dôvodov.

Miestneho farára Rudolfa GERŠIHO, ktorý je už dlhšiu dobu nemocný zastupoval kaplán Pavel METELKA, nar. [redacted], ktorého dňa 3.2.1971 zavolať na Biskupský úrad do Nitry dr. PÁSTOR a vytykal mu vrah [redacted]. Ako riešenie tejto situácie navrhol METELKOVI dve možnosti a to buď aby odišiel do inej diecézy, alebo aby zanechal duchovnú činnosť. METELKA sa rozhodol zanechať duchovnú činnosť a tak dňa 4.2.1971 okolo 12.00 hod. prišiel na rím.kat. faru v Omšeni rozlúčiť sa s miestnym farárom GERŠIM a jeho kuchárkou Justínou ŠKUNDOVOU.

Po odchode z fary v obci sa stretol s niektorými veriacimi, pred ktorými utrdil poznámku, že kucharka ŠKUNDOVÁ ho opísala na Biskupský úrad v Nitre a preto bol pozbavený duchovnej činnosti. Táto správa pobúrila niektorých veriacich a tak asi o 18.30 hod. prišlo niekoľko veriacich na čele s VAVRUŠOM VRANOM, ktorý bol v poďnapietom stave pred miestnu faru a žiadali farára GERŠIHO aby ich vpustil na faru, kde si chcú vybitiť účty s kuchar-

kou, ktorej pritom nadávali. Túto požiadavku im farár GERŠI odoprel splniť s tým, aby prišli na druhý deň keď budú trizvi. Asi o 22.00 hod. toho dňa prišlo k miestnej fare asi 40-50 veriacich, ktorí sa dobíjali na faru, pričom rozbili okno na kuchyni a na izbe kde býva kucharka. Na toto počínanie uvedených veriacich sa z diaľky prizeralo asi 200 občanov z uvedenej obce. Keď sa uvedení veriaci nedostali na faru, rozišli sa.

Dňa 5.2.1971 odišla na BÚ do Nitry 6 členná delegácia veriacich z obcí Omšenie a Dolná Poruba na čele s predsedom MNV v Omšeni Gabrielom KIJACOM, kde žiadali, aby so Omšenia bol pridelený rím. kat. farár, ktorý by vyhovoval všetkým občanom.

O tejto situácii bol informovaný vedúci tajomník OV KSS v Trenčíne.

Bolo zistené, že rím. kat. dekan pôsobiaci v Pezinku Jozef MITOŠINKA predáva náboženskú literatúru a to " Sobášne príhovory " po 20 Kčs a " Pohrebné príhovory " za 30 Kčs. Ako bolo zistené, MITOŠINKA uvedenú literatúru už predal všetkým kňazom vo svojom dekanáte.

Okrem toho bolo zistené, že pod firmou Spolku sv. Vojtecha sa ilegálne tlačí, zatiaľ však nie je zistené v ktorej tlačiarňi náboženská knižka pre deti pod názvom " Nebeské kvietky ", ktorá sa predáva po 20 Kčs.

Dňa 14.2.1971 bola na ZDŠ v Čachticiach poškodená výzdoba z príležitosti 50. výročia založenia KSČ. Boli poškodené portréty Lenina a Gottwalda a taktiež aj päťcipa hviezda jednak na chodbe uvedenej ZDŠ a tiež vo viacerých triedach.

Po páchateloch bolo zahájené pátranie.

Poznatzky získané k ekonomickej oblasti :

Dňa 31.1.1971 asi o 21.00 hod. došlo v závode JCP Štúrovo na úseku ťachtotechma k znehodnoteniu súčiastky zvanej kalander u linky nautamixu E, čím bola spôsobená škoda pre JCP Štúrovo na strojnom zariadení vo výške asi 120 000 Kčs. Uvedený kalander je dovážaný z kapitalistického zahraničia a jeho cena je približne 3 000 dolárov.

K znehodnoteniu došlo tak, že Dezider BÓSA, nar. [REDACTED], robotník v tomto závode a Otakar GREGÁŇ, nar. [REDACTED], taktiež zamestnanec tohoto závodu po skončení pracovnej smeny si chceli zhotoviť - vytvarovať plech na zhotovovanie svietnikov. Za týmto účelom pripravený plech v hrúbke asi 1 mm vložili do uvedeného kalandru, tento si vytvarovali programovancu vzorkou, ovšem svojím počinaním poškodili matricu na kalandre, ktorá je zhotovená zo špeciálneho tvrdého papiera a nie je prispôbena na vzorkovanie tak silných plechov. Z takto vytvarovaných plechov si menovaní zhotovili svietniky, ktoré im boli zabavené ako ťoličné predmety.

Menovaní svojim konaním znehodnotili 14 dennú prácu kolektívu JCP, ktorá bola potrebná pokiaľ sa z patrice pretlačil vzor na matricu. V dôsledku znehodnotenia kalandru a v tejto súvislosti s výpadom výroby vzniká pre JCP škoda okrem poškodenej súčiastky najmenej 10 000 Kčs denne.

K oprave vzniklej škody je potrebná doba asi 21 dní.

Proti uvedeným osobám OVB Štúrovo zahájilo trestné stíhanie pre trestný čin poškodenia majetku v socialistickom vlastníctve.

Dňa 11.2.1971 nenastúpilo do práce asi 50 zamestnancov MŠackombinátu v Nitre, preto, že v mesiacoch október a december 1970 im boli krátené mzdy o 300 - 400 Kčs mesačne.

- 6 -

Podľa zistenia situácia je taká, že v kombinát v Nitre je v súčasnej dobe v skúšobnej prevádzke, nie sú ustálené normy, bývajú časté poruchy na strojnom zariadení a preto mzda v uvedených mesiacoch bola vyplácaná nižšia.

Situácia bola vyriešená tak, že bude preskúmané u každého jednotlivca aký mal výkon a ak sa zistia nejaké rozviely, bude im toto dočistočne vyplatené. Celkové prerušenie práce trvalo 2 hodiny.

O tejto skutočnosti bol informovaný vedúci tajomník OV KSS v Nitre.

Poznanky v pasovej a vízovej problematike, emigrantom a navrátilcom :

Do 15.2.1971 emigrovalo zo Západoslovenského kraja 11.478 osôb, z čoho z mesta Bratislavy 8.251 a z okresov 3.217 osôb. V hodnotenom období neemigrovala žiadna osoba.

Do 15.2.1971 sa do Západoslovenského kraja vrátilo 505 osôb, ktoré nemali legalizovaný pobyt v zahraničí. Z uvedeného počtu sa do Bratislavy vrátilo 317 osôb a 188 osôb do jednotlivých okresov v kraji. V hodnotenom období sa vrátila jedna osoba - do Bratislavy.

Záujem o návrat do ČSSR prejavuje 48 osôb. Príprava k emigrácii bola zistená u 6 osôb, všetkých z Bratislavy.

Rozpracovávanie štátobezpečnostných prípadov :

V období od 1.2.1971 do 15.2.1971 bolo zavedených 6 nových akcií, v ktorých je rozpracovávaných 7 osôb. Tieto sú rozpracovávané pre nasledovnú trestnú činnosť :

- 7 -

- podozrenie zo spravodajskej činnosti proti ČSSR
v prospech anglickej rozviedky 1 prípad
- hanobenie republiky a jej predstaviteľa . 1 prípad
- príprava k ilegálnemu odchodu do zahra-
ničia 4 prípady
/ 5 osôb /

Realizované prípady :

V období od 1.2.1971 do 15.2.1971 bolo realizova-
ných celkom 17 osôb, z čoho pre :

- pokus opustenia republiky podľa §-ov
8 k 109/1 tr.zákona 2 osoby
- pokus opustenia republiky podľa §-ov
8 k 109/1 tr.zákona a poškodzovanie
cudzích práv podľa §-u 209/1 a tr.zákona 2 osoby
- opustenie republiky podľa §-u 109/1 tr.zák.1 osoba
- opustenie republiky podľa §-u 109/2 tr.z. 11 osôb
- podpora a propagácia fašizmu a podob-
ného hnutia podľa §-u 260 tr.zákona 1 osoba

Mimoriadne udalosti :

Od 16.00 hod. dňa 2.2.1971 do 12.00 hod. dňa 12.2.
1971 bola vyhlásená 100 % pohotovosť tých príslušníkov
Správy Štb., ktorí sa zúčastňovali na bezpečnostných
opatreniach, prevádzaných v súvislosti s X.kongresom
M2S v Bratislave. Ostatní príslušníci Štb. mali počas
uvefenej doby 100 % dosaziteľnosť. V priebehu prevádza-
ných opatrení sa príslušníci Štb. nedopustili žiadnych
pokleskov, resp. iných negatívnych prejavov. Úkoly vytý-
čené na zabezpečenie hladkého priebehu kongresu boli

splnené.

Morálno - politický stav príslušníkov Štb. :

Morálno politický stav príslušníkov Správy Štb., ako aj pracovná disciplína a morálka boli v hodnotenom období dobré.

V jednom prípade bol stranícky uzavretý prípad s. Emila JÁHNA, ktorému bol členskou schôdzou udelený II.stranícky stupeň - pokarhanie. Za morálne poklesky z minulosti došlo k straníckemu potrestaniu III.stupňom - pokarhanie s výstrahou i u s.Jozefa GOGU.

Vyhotovené 5 x

Výtl.čís.1 pre ved.taj.KV-KSS
Výtl.čís.2 pre ved.taj.MsV KSS
Výtl.čís.3 pre anal.odbor HS-Štb.
Výtl.čís.4 pre 2.o bor S-Štb.,
Výtl.čís.5 pre anal.skupinu VO S-Štb.

Vyhotovili : mjr.Kozmer
mjr. Girmala